

Seneste Nyt - Særnummer

Stiftet onsdag den 12. juni 2008

Foreningen Svend Gønge

December 2009

Pro honore patriae

I dette nummer kan du læse om...

Hemmeslevpasset...

Vigtige og interessante datoer...

Rubrikken...

Foreningen Svend Gønge

Møllergaarden 3,
4750 Lundby
Tlf.: 6130 1004

goenge@lundbyweb.dk
www.lundbyweb.dk

Bestyrelse:

Formand:

Peter Sten Hansen

Næstformand:

Villy Lorich

Kasser:

Eva Jørgensen

Sekretær:

Jens Beck

Bestyrelsesmedlem:

Gunnar Stobbe

Redaktion på SN:

Jens Beck,

svendgoengepoulsen@gmail.com

Hemmeslevpasset

Regitze Kruise Johannesen (medlem i FSG)

Sommeren 1657 er meget varm og meget tør, og midt i heden (mandag 1.juni) afsendes den danske krigserklæring til den svenske Konge det vil sige, det viser sig at blive mere besværligt end som så:

Som herold afsendes Fodermarskal Christian Viborg i prægtig ordensdragt med spir i hånden, og foran ham rider en trompeter, for det skal gå ordentligt til. De rejser over Helsingør til den 45årige svenske Guvernør Rigestøjmester Eric Stenbock i Halmstad, der nok tager imod krigserklæringen, men derefter sender den videre til Riksdrost Pehr Brahe (55 år) i Värnemo. Han går i rådslagning med resten af Riksrådet, og 10.juni beslutter de meget naturligt at sende den til Kongen i Preussen.

20.juni når krigserklæringen omsider den 35årige Karl Gustaf i Thorn i Vestpreussen, men den har ingen indflydelse på hans planer andet end at glæde ham ved, at Danmark nu står som angriberen, så han selv blev den uskyldige forsvarer og den danske forsvarstraktat med Nederlandene træder *ikke* i kraft. I al denne tid har Christian Viborg siddet i Halmstad, og først 25.juni får han lov til at rejse tilbage til Danmark, hvor krigsforberedelserne er i fuld gang.

Tropperne bliver mønstret på Sjælland, hvorefter de sendes til Helsingør og herfra overføres til Helsingborg. Fodfolk og artilleri forbliver her, mens rytteriet sendes videre til Engelholm, hvor der trods tørken stadig er nogenlunde god græsning til hestene på engene ved Rønneå, der ligesom de fleste andre åer og vandløb er blevet temmeligt lavvandede.

Halland, der blev overgivet til Sverige for 30 år efter Torstenssonkrigen i 1645, syder af uro, og mange bondekarle stikker af og søger tilflugt på Hallandsåsen for at undgå de svenske udskrivninger. Uroen er så stor, at Guvernør Eric Stenbock anmoder om at få nogle regulære tropper til sikring, og det rygtes blandt de svenske officerer, at nogle af disse bønder bliver samlet af Kaptajn Svend Povelsøn til en friskare, men dette er en misforståelse fra svensk side, for mændene bliver hvervet til Svend Povelsøn's kompagni i dansk tjeneste.

Ambassadører:

Godsejer,
Kammerherre og
Hofjægmester,
Bernt Johan Collet,
Lundbygård.

Hofjægmester og
godsejer,
Peter Zobel,
Bækkeskov.

Godsejer,
**Peter Oxholm
Tillisch**,
Rosenfeldt.

Godsejer,
**Gerner Wolff-
Sneedorff**,
Engelholm.

Godsejer,
**Peter Henrik
Tesdorpf**
Gjorslev Gods.

Borgmester,
Marie Stærke,
Køge kommune.

Borgmester,
Henrik Holmer,
Vordingborg
Kommune.

Borgmester,
Henning Jensen,
Næstved Kommune.

Borgmester,
René Tuekær,
Faxe Kommune.

Borgmester,
Poul Arne Nielsen,
Stevns Kommune.

Folketingskandidat,
Gina Øbakke,
Stevns Kommune.

Borgmester,
Anders Pettersson,
Osby Kommun.

Viceborgmester,
Erland Nilsson,
Osby Kommun.

Hallandsåsen syd for Hemmeslöv

Syd for Hallandsåsen i Skåne er der også uro, men på den lidt anden måde. De danske soldater er meget modvillige; de er dårligt udrustede, mangler officerer, og det kniber med provianten, selvom både de sjællandske byer og lenene får ordre bage brød og brygge øl til tropperne, men mængderne er ved at slå benene væk under de gode borgere: 58½ tønne rug rækker til 7500 pund kavringbrød, hvilket rækker til 5000 mands dagsration sammen med 156 tønder øl.

Onsdag 10.juni står Svend Povelsøn's dragonkompagni opstillet i Helsingborg, hvor Fændrik Oluf Pedersøn højtideligt får overrakt kompagniets fane, hvorefter der aflægges troskabsed til Kongen overfor Generalmajor Axel Urop og lensmand Holger Jørgensøn Wind, efterfulgt af gudstjeneste og altergang. Holger Wind underskriver herefter rullen (listen over soldaterne), der angiver Kaptajn d'armes Carl Ennertsøn, Sergent Peder Mickelsøn, Kvartermester Peder Nielsøn, mønsterskriver Niels Lauritzøn (der er Kaptajns stedsøn), 3 Korporaler, 3 Gefreitere og 49 gemene; de fleste kommer fra Halland, og de har alle både hest og gevær. Nogle dage senere kan Kaptajn Svend Povelsøn kvittere for 100 pund krudt og 70 pund bly til sine 58 mand.

*Ulrich Chr.
Gyldenløve*

Chef for den danske Skånehær er den 56årige Axel Axelsøn Urop, mens Kongens halvbror 27årige Ulrich Christian Gyldenløve er næstkommanderende; Knud Christoffersøn Ulfeldt (48 år), Niels Tagesøn Krabbe (52 år) og Holger Jørgensøn Wind (34 år) udgør den øvrige stab. De afholder krigsråd 12.juni, hvor det besluttes, at man først af alt skal have skaffet penge til soldaternes sold, dernæst skal tropperne samles, for der er stadig lang vej igen, før alle er samlet; der skal også skaffes flere dragoner.

På papiret - og spredt udover Skåne og Sjælland - består hæren af 6 rytterregimenter (heriblandt Ulrich Christian's og Kai Lycke's), 2 dragonregimenter, samt Svend Povelsøn's kompagni og 3 fodfolksregimenter, ialt 10.720 mand. Den danske Skånehærs svage stilling bekræftes af svenske spejdere, der melder, at hverken hæren eller fæstningerne er så stærke, som Riksdrost Pehr Brahe troede, og Hallands Guvernør Eric Stenbock ivrer for et angreb på Skåne ved Engelholm.

Den tidligere svenske Resident i Danmark Magnus Durell, der nu er i Stockholm, giver ordre til, at alt hans gods på gården Vallen i Sydhalland skal bringes i sikkerhed. Bønderne møder op med vogne og heste for at køre

<p>Kultur- och fritidschef, Tommy Johansson, Osby Kommun.</p> <p>Kollektive medlemmer:</p> <p>Lundby Menighedsråd</p> <p>Borgerforeningen Lundby</p>	<p>tingene til Halmstad, men Svend Povelsøn har fået nys herom.</p> <p>Tirsdag 16.juni rider bonden Gudman i Torp til Vokstrup, hvor han tager ind hos Seved Knudsøn (de har begge snaphanesympatier), og sammen fortsætter de til Vallen, hvor de hævder at have ærinde til Eiler Ladefoged, der afbryder sit arbejde med at overvåge læsningen af det meget gods. Han byder dem på øl, og de sætter sig til rette med en god kande, men da Gudman ser, at hovbønderne Svend i Esperød og Bent i Birkeholm, der hidtil har ventet sammen med de andre hovbønder, begynder at læsse deres vogne med vinduer og vinduesbeslag, farer han hen til dem; han bander og skælder og truer dem med sin bøsse:</p> <p>"I skulle ikke føre noget herfra gården eller køre noget videre! I har alt kørt nok!"</p> <p>Bedst som han skælder og smælder, dukker tredningsfogeden på Vallen Svend Pedersøn op efter at have været ude i markerne. Han får gelejdet Gudman og Seved afsted, hvorefter han går op på herregården for at få et videre udsyn over landskabet; han er godt klar over, at der er noget lusk ved de 2 mænds visit.</p> <p>Ikke så snart er han kommet op i fruerstuen, før han får øje på en stor flok mænd, der kommer ridende mod gården vestfra forbi Vokstrup Kirke, anført af Kaptajn Svend Povelsøn og ridefoged Niels Jensøn fra Dømmestrup; de er fulgt af henved 120 dragoner, snaphaner og dansksindede bønder og Gudman i Torp er også sammen med dem. Hovbønderne opdager dem også snart, hvorefter de ilsomt spænder deres heste fra, sidder op og rider afsted nord om gården mod Skrammerød. Svend selv styrter ned fra fruerstuen, ud af gårdspladsen og springer over gærde, hvor han dukker sig, omend han lidt efter vover det ene øje mellem gærdestaverne for at se, hvad der foregår. Eiler Ladefoged og gårdens andre folk er ikke at se.</p> <p>Fra sit skjul ser Svend Foged snaphanerne jage efter Svend og Bent, som de snart får indfanget sammen nogle af de øvrige flygtende bønder, hvorefter de tvinger dem til at spænde for igen og køre gods og mad bort fra gården. Svend Foged sniger sig ligeså stille en anden vej mod Skrammerød; han har set tilstrækkeligt.</p> <p>Menløsebønderne må køre adskillige læs rug, korn, havre og malt afsted; andre ager med øltønder, vinfade og fade med vineddike; Ingel i Ydermose kører med et læs mel og 4 jernskovle, mens Mogens i Hellede har nogle kalveskind, jerngryder og andet kogegrej, samt en kurv vinflasker på sin vogn.</p> <p>De næste dage turer Svend Povelsøn og hans folk rundt i omegnens landbygder, og de fleste steder modtages de med glæde.</p> <p>Om fredagen, 3 dage senere, vender Niels Jensøn Ridefoged tilbage til Vallen for at se, om der stadig skulle være noget stjælbart gods tilbage, men det er kun småting, som han tvinger Vokstrupbønderne til at køre bort: Eskel Gundesøn ager med 3 beslagne hjul og en skøn kane til een hest, mens Peder Sevedsøn kører med nogle tomme tønder og et fuglebur.</p> <p>Sammen nat støder en svensk rytterpatrulje på 8 mand på Svend Povelsøn's mænd (70 ialt, kaldet "grabater och buskeklippare"!); svenskerne må flygte tilbage til Laholm, hvorfra Oberstlieutenant Benjamin Kronoberg sender forstærkninger ud i området, så Svend trækker sig tilbage til Bostad, men han har ikke så mange folk, og eftersom fæstningen også skal holdes, kan han kun afse en 8-10 ryttere til at afpatruljere vejen mod Bostad og nedenfor Hallandsåsen.</p> <p>Et par dage herefter får Koronoberg dog forstærkninger, da Ritmester Pehr Pehrsson ankommer med 260 velmunderede og øvede ryttere. Kronoberg</p>
--	--

skriver om præsterne i Halland, at de står "med den ene fod i prædikestolen og den anden på Hallandsåsen." Eric Stenbock foreslår, at man rykker ud for at oprive Svend Povelson's styrker med disse ryttere, men Pehr Brahe siger Nej, for han tror, at blot vil få danskerne til at storme ind i Halland og terrænet er forresten også så slemt, at Ritmesteren kun altfor let kan falde i baghold; de må nøjes med at patruljere og rekognoscere som hidtil.

Pehr Brahe, der hidtil har været i det sydlige Småland for at sørge for grænseforsvaret, drager nu mod Halland over Vrå og Bolmaryd for at samle svenske tropper, der skal forhindre danskerne i at gå over grænsen. De 4000 mand samles først i Småland, siden føres de til Laholm, og søndag 28.juni tager de opstilling ved Brerød, hvor vejen fra Värnamo fører sydpå langs med Lagåen ind i Halland. Passet her kan let forsvares, da østbredden af Bolmensjön ligger højt. Men Pehr Brahe opgiver at blive stående, da det snart bliver klart, at almuen bestemt ikke er svenskvenlig; desuden får han rapporter både fra Eric Stenbock og andre om, at den danske hær stadig ikke er samlet i Skåne og følgelig heller ikke klar til at gå ind i Halland.

I mellemtiden har Axel Urop omsider - efter gentagne opfordringer fra Kongen - fået taget sig sammen til at marchere nordpå mod grænsen til Halland, selvom mange af senest ankomne tropper hverken har våben, uniformer eller sko, og som de svenske rapporter viser, er alle regimentet selt ikke rede endnu.

Om tirsdagen marcherer Pehr Brahe fra Brerød ned til Laholm, hvor han vil afvente forstærkninger, før han går over grænsen til Skåne. Samme dag kvitterer Svend Povelson i Helsingborg for 85 pd krudt og 4 lispd bly; han må have forbrugt det tidligere udleverede ved Vallen.

Axel Urop

Omsider er Pehr Brahe blevet træt af at vente på sine forstærkninger og sender et hvast brev til Generalmajor Harald Stacke om, hvor F.... tropperne bliver af; Stacke forklarer forundret, at han blot følger sine ordrer! Herr Riksdrosten har beklageligvis glemt at informere Stacke om ændringerne i planerne, så denne tror stadig, at de tropper, der ankommer fra Kronsverige, skal blive i Västergötland for at afvente, at Brahe selv kommer dertil!

Samme dag skriver Eric Stenbock et brev til Grev Douglas, hvori han omtaler Svend Povelson som "den bortrømte, ménederske borger og hallandske rebel"!

Dagen efter sender Axel Urop sender Ulrich Christian nordpå til Engelholm med 1000 ryttere og 200 dragoner mod svenskerne, der har plyndret en landsby i Skåne, men svenskerne flygter lynsnart ind under Laholms kanoner, så det kommer der ikke meget ud af. Svend Povelson er ikke med i denne aktion, da han og hans folk stadig holder til nord for Hallandsåsen, men der bliver tænkt på ham, for Axel Urop anmoder Generalkrigskommissær Niels Krabbe om venligst at forstrække Svend Povelson med 200 rdl til hans dragoners mundering.

Ulrich Christian påbegynder arbejdet med forskansninger på Rønneås venstre/sydlige bred, men han anser det ikke for rådeligt at gå over åsen, for han tror, at svenskerne er på vej med et anseligt fodfolk, hvilket han ikke vil kunne modgå med de få folk, han har.

I Laholm har Pehr Brahe og Benjamin Kronoborg efterhånden fået samlet 2175 mand, hvilket ikke er nok til, at de vil vove et fremstød ind i Skåne. I stedet afventer de nogle ryttere og dragoner, som Harald Stacke har lovet, for med 3000 mand tør de nok vover pelsen også fordi de ikke har

hverken set eller hørt noget til danskerne, bortset fra Svend Povelsøn's folk. Disse tilbringer resten af sommeren og efteråret med base i Engelholm, men deres proviant etc leveres også i Laholm, Lundsgård og Helsingborg.

Søndag 12.juli holdes endnu et krigsråd i det danske hovedkvarter; her besluttet det, at hæren snarest skal gå over grænsen til Halland. Efter krigsrådet vender Ulrich Christian tilbage til Engelholm. Han skriver til Joachim Gerstorff, at han håber at kunne rykke fjenden ind på livet. Derimod rører Axel Urop sig stadig ikke ud af flækken.

Om mandagen får Svend Povelsøn de 200 rdl: "Kendes jeg underskrevet Svend Povelsøn Dragonkaptajn, at have modtaget af ærlige og velbyrdig mand Herr Niels Krabbe til Skellinge, Ridder og Generalkrigskommissær i Skåne, penge 200 rdl til at komplettere mit kompagni for, og derfor at gøre nøjagtigt regnskab, hvorfor velbemeldte gode herre tilbørligt skal være kvitteret, det jeg med min hånd eller signet bekræfter og venligt ombeder Christen Lund proviantskriver og Lauritz Jensøn Byfoged i Engelholm med mig til vitterlighed at underskrive."

Kompagniet består blandt andre af Capitain d'armes Carl Ennertsøn fra Laholm; Sergent Oluf Pedersøn fra Karup og hans søn Korporal Peder Olufson; Kvartermester Peder Nielsøn fra Hisholt; Gefreiter Uddekulle-Peder Gudmansøn af Torp. Siden kommer endnu en Sergent ved navn Peder Mickelsøn fra Barremose.

Dagen efter er der fornemt besøg i lejren ved Engelholm, for den danske Konge ankommer for at tage sin hær i øjesyn og bilægge nogle tvistigheder mellem de høje officerer. Samme dag er der et mindre slag ved landsbyen Kattorp ved Skånes nordgrænse, ledet af henholdsvis Ulrich Christian på dansk side og Eric Stenbock på svensk. Det ender med, at svenskernes fortrop og højre fløj snart flygter i vild uorden svenskerne hævder bagefter, at det var ungt, nyudskrevet folk, men det er jo ganske samme vilkår som i den danske hær! Stenbock må trække sig ind i Småland med et tab på over 1000 mand og flere kanoner. Karl Gustaf lader siden Stenbock høre ilde for dette slag.

Fredag 17.juli rejser Frederik III tilbage til København, og samme aften bryder Pehr Brahe op fra Laholm med 4000 mand for at gå sydpå ned mod Bostad, der ligger op mod Hallandsåsens nordside. Han håber at kunne overrumple danskerne her. Svend Povelsøn og hans dragoner ligger ved Stensåen lidt ovenfor passet syd for landsbyen Hemmeslev.

I løbet af natten sniger Pehr Brahe's fortrop sig ind på de sovende dragoner, og ved daggry vælter rytterne ind over lejren, hvor lykkes de svenskerne at gøre et kraftigt indhug på de danske dragoner. Svend mister de fleste af sine mænd, inden han kan trække sig tilbage til Engelholm, og svenskerne tager lejrens møjsommeligt indsamlede proviantdepoter, men det overraskende besøg udvikler sig ikke til nogen egentlig fægtning.

Pehr Brahe optager ikke forfølgelsen, men fortsætter sin march til Bostad, som han finder næsten forladt I havnen ses 8 skuder, der straks hejser sejl og forsvinder ud i bugten med byens indbyggere. Han efterlader fodfolket, det meste af artilleriet og nogle ryttere i byen, hvor de straks går i

gang med at udplyndre kirken, mens han selv med hoveddelen af rytterne og 2 kanoner går sydpå mod Engelholm, hvor Ulrich Christian har anbragt en forvagt på 200 ryttere under Major Steen Brahe (33 år) og Ritmester Tage Krabbe (27 år) syd for passet ved Errerup, hvor broen over åen er blevet afbrudt.

Da svenskerne rykker frem mod åen for at vade over, rådslår Ulrich Christian med Oberst Joachim Trampe (o.40 år) om, hvad de skal gøre. De bliver enige om indtil videre at afvente, at svenskerne kommer nærmere. Pehr Brahe lader herpå sine ryttere vade over den 1½ alen dybe å vest for broen, hvilket får Ulrich Christian til at mene, at de vil afskære hans forposter fra Engelholm, hvorfor han trækker Tage Krabbe's og Steen Brahe's folk noget tilbage svenskerne tager det som en opfordring og går straks til angreb under Generalmajor Pehr Linderot og Oberstlieutenant Eric Drackenbergh. Steen Brahe modgår angrebet, men de skånske dragoner holder ikke stand ret længe, og Steen Brahe må kæmpe bravt selvtiende, indtil Tage Krabbe kommer ham til undsætning, mens han opildner sine ryttere med, at hvis de ikke har krudt nok, så skal de hugge på med blankvåben. Efter sigende skal han selv med et slag af pistolkolben have sendt Drackenbergh ned fra hesten.

Efter Krabbe kommer Trampe, og siden rykker Oberst Franz Brockenhuus (34 år) frem til undsætning, men alligevel lykkes det svenskerne at få overtaget og drive de danske ryttere tilbage til Engelsholms porte, hvorfra angriberne bliver beskudt af det danske fodfolk og må trække sig tilbage, skarpt forfulgt af Steen Brahe, der herefter forbliver en stund på slagmarken.

Klokken er henved 17, og Ulrich Christian sender atter patruljer ud og opstiller forposterne nær svenskerne. Eftersom Pehr Brahe hverken har kanoner eller fodfolk nok, bliver han snart klar over, at han ikke kan stille meget op overfor det befæstede Engelholm, og han vil ejheller udsætte sig for et dansk overfald i dette terræn med åer uden broer på de 3 sider, så han går tilbage over Errerupå og går i stilling bag den, afbrænder Barckager og udplyndrer præsten Franz Lercke. Skærmydslen koster 20-45 døde danskere og adskillige sårede, mens de svenske tab er 2-4 døde, 2 sårede og 3-13 fangne.

Ulrich Christian rykker frem på den modsatte side af åen til sandåsen ude ved kysten; Pehr Brahe skyder svensk løsen, men bliver, hvor han er. Ulrich Christian skifter mening og trækker sig tilbage til lejren igen.

Om aftenen bryder danskerne op fra lejren ved Engelholm og går tilbage til Helsingborg; måske af frygt for at den svenske styrke enten er større, end man troede, eller at der snart ville komme forstærkninger. På den anden side anser Pehr Brahe også sine styrker for svagere end danskernes, så han overvejer at sende bud efter fodfolket i Bostad og forblive ved Engelholm, men ved nærmere overvejelser beslutter han, at det er for svært at få forsyninger frem gennem dalen, så han beslutter at retirere, hvilket han gør i løbet af natten.

I løbet af dagen den 19. er Pehr Brahe tilbage i Bostad, hvor hele hans hær nu er samlet, mens danskerne forbliver i Engelholm. Det står snart den svenske Riksdrost klart, at Bostad hverken helt eller halvt kan føde hans mænd, så dagen efter vender han tilbage til Halland, hvor han opslår sit hovedkvarter på Skotorp; det gælder også om at holde de urolige hallændere i kort snor.

Et par dage senere bryder det danske fodfolk og artilleri op fra Helsingborg; den 5000 mand stærk hær skal nu samles ved Engelholm; den svenske hær har nogenlunde samme størrelse. Den 48årige Oberst Knud

Ulfeldt skal sørge for, at almuen "tager defensionen i agt" - det vil sige, at de skal holde sig rede til at antænde baunerne, hvis fjenden kommer, og ellers skal de være beredne og bevæbnede med musketter eller bøsser, og Knud Ulfeldt skal snarest mønstre dem senest 4. august.

Fredag 24. juli får Svend Povelsøn i Engelholm udleveret ½ centner krudt og 600 kugler, så hans få folk må have været flittige i Halland. Dagen efter går den svenske Oberst Sven Ranck med 100 mand over grænsen til Margretetorp, hvor der står en dansk dragonvagt under Niels Laermann. Han tages til fange, og 3 af hans folk bliver dræbt, hvorefter resten flygter, og svenskerne beslaglægger al den proviant, de kan finde. Da Ulrich Christian hører om det, samler han 200 ryttere og farer afsted nordpå sammen med Obersterne Trampe, Ove Thott, Steen Brahe, Tage Krabbe, Christian og Knud Urne i håbet om at få tag i de formastelige svenskere, men disse er allerede over åsen, så danskerne må vende tilbage med uforrettet sag i løbet af natten.

Og da Axel Urop om søndagen (26. juli) vender tilbage til Engelholm fra København, går hæren igen i stå. Der bliver udsendt rekognosceringspatruljer, men mere sker der heller ikke, selvom Ulrich Christian og de fleste af de øvrige officerer ivrer efter at gå mod fjenden. Det er sikkert deres fortjeneste, at Joachim Trampe bliver sendt nordpå til Hallands grænse med 400 ryttere for at prøve at de svenske patruljer i skovene.

Kongen er naturligt nok noget muggen over Axel Urop's valenhed. Han udtrykke, at han "eragter det skadeligt og sig disreputér ligt, at Axel Urop længe har ligget uden at tentere noget mod fjenden"! - Kort sagt: Se at komme ud af Engelholm og angrib fjenden, og det kan kun gå for hurtigt!

Joachim Gerstorff

Axel Urop tager et forsigtigt skridt fremad; han skriver til den 45årige Rigshofmester Joachim Gerstorff for at bede denne skaffe en kopi af Johannes Meyer's kort over Skåne; denne er netop i København, og hans kort er vist det eneste, der overhovedet findes, ellers må man forlade sig på lokalkendte bønder.

Den næstsidste dag i juli er hele den danske Skånehær omsider samlet i og omkring Engelholm; den består af 6500 mand, og man afventer nu det store bondeopbud, som Knud Ulfeldt skal lede.

I løbet af dagen drager den 27årige Ritmester Christian Christoffer Holck på rekognoscering med 50 ryttere og finder ud af, at svenskerne er draget noget længere tilbage fra grænsen mellem Halland og Skåne.

Og vi slutter med et lille tidsbillede: Et brev fra Rigsråd Christen Albrechtsøn Skiel (54 år) til kollegaen Otte Nielsøn Kragh (45 år):

"Kære Otte Kragh og kære broder.

Beder jeg, at du ville tale med Rigens Hofmester, om han ved ingen middel til penge, at vi kunne have noget imellem hænderne til de mangfoldige udgifter, der idelig og daglig udkræves, enten de 10.000 rdl hos Rebolledo, som han igår talte med Peder Reetz om, eller hos den jøde, eller og at vi kunne komme til nogen slutning med Jockum Irgens, hvilket dog kun lidet forslår.

Jeg har nu så længe og af begyndelsen erindret derom, så jeg kedes derved, eftersom jeg dermed intet har udrettet andet end forhvervet mig uvilje, thi den materie er så odieux både hos dem, der skal skaffe penge, og hos dem, der dem skal have (når de ingen får), at jeg for min gode affection og store besværing for fædrelandet har intet at forvente uden utak og eftertale, foruden den fælles skade, som jeg med andre må tage imod, at alting således bliver stikkendes landet til uforvindelig skade, af mangel på penge.

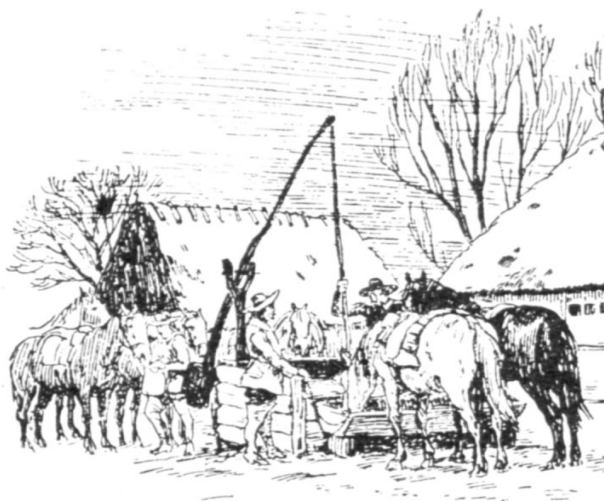
Jeg skriver det ikke, at jeg jo ved, at Rigens Hofmester jo gør sit dertil såvel som jeg, og griber sig højt an, men at han ville betænke noget middel at persuadere H.K.M. at udsætte alt det, der gå kan for at salvere sine Riger, endog det er nu sildig tagen, thi sker det ikke, da tør eller kan jeg ikke blive her i byen, men vil retirere mig på mit gods og tage af Gud's hånd, som en anden tager sit, thi jeg skammer mig ved, at jeg således både af fremmede og indenlandske skal idelig manes og plages, og jeg har aldeles intet at fornøje dem med.

I aftes siden jeg havde lagt mig, måtte jeg af mit skrin få Hans Bertram [Rantzow] 50 rdl, inden han ville fort. Idag inden jeg kom i mine klæder, var K.M.s lakaj 2 gange hos mig, at jeg skulle skaffe gøngerne sko og bukser, og lade klæderne sy, foruden kjolerne, som jeg tilforn havde skaffet klæde til, hvorledes Jens Lassen, Tøjmesteren Claus Hønnicke og mangfoldige andre os dagligt overløber og over os supplicerer; det er dig selv bevidst.

Her er i den tilstand ikke et skålpd krudt på Tøjhuset; var derfor at ønske, at nogen middel kunne optænkes, så snart nogle findes, skal jeg mig gerne og med en god vilje indstille, men på den vis bliver jeg her intet nyttig.

K.M.vil, at Lobbrecht med sine officerer straks skulle skikkes over til Frederiksodde, og her er ikke en skilling til mønstermåned for dem. Jeg ved, her kommer og en fremmed skipper, der dem har overført, så jeg nødes til mig at absentere. Jeg ønsker dig hermed en lyksalig god dag."

Regitze Kruise

Denne artikel er skrevet og indsendt af Regitze Kruise. Hun er meget historisk interesseret, med en hovedvægt på 1600-tallet. Specielt har forfatteren fordybet sig i Ulrich Christian Gyldenløve. I forbindelse med dette arbejde kom kaptajn, Svend Povelsøn, Kongens Livregiment til Fods fra 1657 ind i billedet. Endvidere har Regitze også arbejdet i diverse egnsspil i sin hjemkommune, Hvidovre.

JB

Datoer:

SN ønsker i denne rubrik at fortælle om arrangementer og datoer, som det vil godt for alle at kende til. Selvfølgelig er der det klare problem, at disse kan ændres p.g.a. en relativ lang tidshorisont. Altså med ret til at foretage ændringer.

Følgende datoer er oppe:

Køng Museum: Kunsthåndværker Marked med titlen: Design og Natur.

5-6-juni-2010

Kulsvier Marked i Eskildstrup: 12-13-juni-2010

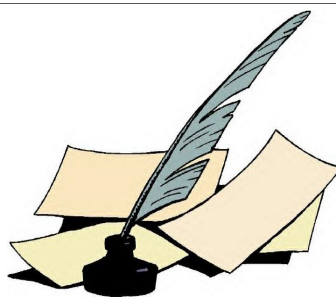
Gøngemarked i Lundby: 19-20-juni 2010

Midsommer i Sverige: 25-26-juni 2010

1600 tals marked i Lönsboda: 30-31-juli-2010

S.G.'s Fødselsdagsfest: 21-august 2010, Lundby.

JB

Rubrikken

Tanken med denne plads er, at medlemmer og læsere af SN kan formidle viden, oplevelser m.m. til os alle. Hvis nogen har noget at berette for os, en anden har fundet noget interessant om vort fælles emne "Svend Gønge", så tøv ikke. Send os et indlæg! svendgoengepoulsen@gmail.com.

Vedhæft evt. et billede af forfatteren til artiklen.

På samme mailadresse kan I f.eks. også indmelde venner og bekendte i vor fælles forening.

JB

